

Csecsemő- és kisgyermeknevelés alapképzés
gyakorlatvezető pedagógusa szakirányú továbbképzési szak
ZÁRÓVIZSGA TÉMAKÖRÖK
2026

1. A napközbeni ellátás szabályozásának törvényi és tartalmi változásai

Mutassa be a bölcsőde működését szabályozó dokumentumokat.

Ismertesse, miként vezetné le a hallgatók tanulmányainak első féléves, a bölcsődét, mint intézményt bemutató gyakorlatát.

1. Deli, I. (1994). *A gyakorlatvezetés pedagógiája*. CSVMTFK.
2. Golyán, Sz. (2023). *Bevezetés a mentorálás pedagógiájába. A mentor tevékenysége a kisgyermeknevelők szakmai szocializációjában. Óvónők kincsestára: Módszertani kézikönyv. 123. kiegészítő kötet/D 1.8. Cserelapos kézikönyv. (pp. 1–16). RAABE KLETT Oktatási Tanácsadó és Kiadó Kft.*
3. *1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (a hatályos módosítások alapján)*
4. *A bölcsődei nevelés-gondozás alapprogramja (2024).*

2. Prioritások a gyakorlati oktatás területén

Gyakorlatok tervezése, szervezése, kivitelezése.

Előkészítési feladatok. A hallgató mentorálásának folyamata.

1. Darvai, S. (szerk.) (2012). *Az egészséges csecsemő és kisgyermek fejlődése és gondozása*. Líceum Kiadó.
2. Gyöngy K., & Serfőző. M. (2020). A csecsemő- és kisgyermeknevelő szak gyakorlati képzése – kihívások, <https://doi.org/10.31074/gyntf.2020.1.56.67>
3. Gyöngy, K. (2021). *Gyakorlati felkészítés a kisgyermeknevelésre*. ELTE-TÓK. <https://www.eltereader.hu/media/2021/12/Gyongy-Kinga-Gyakorlati-felkeszites-a-kisgyermek-nevelesre-web.pdf>
4. Nemes Takách, E. (2016). *Prioritások a gyakorlati oktatás területén I., II., IV.* Menedzser Praxis Szakkönyvtár és Gazdasági Tanácsadó Kft
5. Robinson, K. S. (2011). *Az alkotó tér*. HVG Kiadó Rt.
6. Csíkszentmihályi, M. (2008). *Kreativitás*. Akadémia Kiadó.
7. Pink, H. D. (2010). *Motiváció 3.0*. HVG Kiadó Rt.

3. A csecsemő- és kisgyermeknevelő gondozási feladatainak gyakorlatvezető általi bemutatása

Mutassa be a tervezés folyamatát.

Ismertesse a hallgatói megfigyelési szempontok alapján történő önreflexió főbb tartalmi elemeit.

1. Golyán, Sz. (2024). *Pedagógiai tervezés a bölcsődében. A kompetenciakészítések támogatása lépésről lépésre*. RAABE KLETT Oktatási Tanácsadó és Kiadó Kft.
2. Gopnik, A. (2010). *Bölcsék a bölcsőben*. Typotex Elektronikus Kiadó Kft.
3. Szivák, J. (2010). *A reflektív gondolkodás fejlesztése*. Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége https://tehetseg.hu/sites/default/files/04_kotet_net.pdf
4. Nemes Takách, E. (én.). *Prioritások a gyakorlati oktatás területén I. II. és IV.* Kézirat.
5. Tardos, A. (1980). *A gondozónő keze*. Előadások – Közlemények – Dokumentumok XXIV. CSOMI. (pp. 13–22). Kézirat.

4. A megfigyelés, mint a gyermek és a gyermekcsoport megismerésének módszere

A célzott megfigyelés, mint a fejlődés támogatásának eszköze.

A megfigyelések tapasztalatainak csoportszintű szintetizálása, az elemzés szempontjai.

1. Dávid, M., Estefánné Varga, M., Farkas, Zs., Hídvégi, M., & Lukács, I. (2006). *Hatékony tanulómegismerési technikák*. https://tanitonline.hu/uploads/576/Hatekony_tanulo.pdf
2. Falus, I. (szerk.) (1996). *Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe*. Keraban Könyvkiadó.
3. Balázs, I. (szerk.) (2011). *A koragyermekkorai fejlődés természete – fejlődési lépések és kihívások*.

Biztos Kezdet Kötetek II. Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet.

4. Nemes Takách, E. (én.). *Prioritások a gyakorlati oktatás területén III. és IV.* Kézirat.

5. A serdülőkor és a fiatal felnőttkor legfontosabb pszichológiai sajátosságai

A gyakorlatvezető és a hallgató kapcsolata.

Szabályok, korlátozások, követelmények, elvárások a gyakorlatok során.

1. Berne, E. (1987, vagy újabb kiadások). *Emberi játszmák*. Gondolat Kiadó.
2. Tringer, L. (2007). *A gyógyító beszélgetés*. Medicina Könyvkiadó.
3. Feldmár, A. (2014). *Hogyan lesz a gyerekből felnőtt?* HVG Kiadó.
4. Kulcsár, É. (2005). *A serdülőkori fejlődés pszichológia jellemzői*. Iskolapszichológia 29. ELTE PPK.
5. Nemes Takách, E. (én.). *Prioritások a gyakorlati oktatás területén I.* Kézirat.
6. *Kapunyitási pánik* (cikkek)

6. Korszerű módszertani lehetőségek alkalmazása a csecsemő- és kisgyermeknevelő alapszakos hallgatók bölcsődei gyakorlatában – gondozás

Prioritások a kisgyermek gondozásában.

Személyi és tárgyi feltételek.

1. Kissné Fazekas, I. (szerk.) (2010). *Iránytű antológia I-II.* Típegő Szegedi Bölcsődei Alapítvány.
2. Balázs, I. (szerk.) (2010). *A koragyermekkorai fejlődés megalapozása*. Kézikönyv a Biztos Kezdet program munkatársai számára. Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet.
3. Nemes Takách, E. (én.). *Prioritások a gyakorlati oktatás területén IV.* Kézirat.
4. Lajtai, Zsné (2025): *Gyermekekre hangolt gondozás 0-3 éves korban*. Raabe Klett Kft.
5. Tardos, A. (1980). *A gondozónő keze*. Előadások – Közlemények – Dokumentumok XXIV. CSOMI. (pp. 13–22). Kézirat.
6. Majoros M., Lajtai Zsoltné, Kollár M., & Darvay, S. (2020). *Az egészséges csecsemő és kisgyermek fejlődése és gondozása*. EKF Líceum Kiadó.

7. Korszerű módszertani lehetőségek alkalmazása a csecsemő- és kisgyermeknevelő alapszakos hallgatók bölcsődei gyakorlatában – mozgás

Prioritások a kisgyermek mozgásfejlődésének támogatásában.

Személyi és tárgyi feltételek a spontán érés támogatásában.

1. Balázs, I. (szerk.) (2010). *A koragyermekkorai fejlődés megalapozása*. Kézikönyv a Biztos Kezdet program munkatársai számára. Szociálpolitikai és Munkaügyi Intézet.
2. Balázs, I. (szerk.) (2011). *A koragyermekkorai fejlődés természete – fejlődési lépések és kihívások*. Biztos Kezdet Kötetek II. Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet.
3. Blythe, S. G. (2009). *A kiegyensúlyozott gyermek. Mozgás és tanulás a korai életévekben*. Medicina Könyvkiadó Zrt.
4. Majoros M., Lajtai Zsoltné, Kollár M., & Darvay, S. (2020). *Az egészséges csecsemő és kisgyermek fejlődése és gondozása*. EKF Líceum Kiadó.

8. Korszerű módszertani lehetőségek alkalmazása a csecsemő- és kisgyermeknevelő alapszakos hallgatók bölcsődei gyakorlatában

Prioritások a kisgyermek megismerési folyamatainak, képességfejlődésének támogatásában.

Személyi és tárgyi feltételek a spontán érés támogatásában.

1. Kósáné Ormai, V., Járó, K., & Kalmár, M. (1997). *Fejlődéslélektani vizsgálatok*. Tankönyvkiadó.
2. Takács, B. (2001). *Gyermek – Játék – Terápia*. Okker Kiadó.
3. Korintus, Mné, Nyitrai, Á., & Rózsa, J. (én.). *Játék a bölcsődében. Módszertani levél*. https://admin.webgenerator.hu/uploads_customer/11114970/F%C5%91men%C3%BC/Szakmai%20anyagok/M%C3%B3dszertani%20kiadv%C3%A1nyok/Modszertani_level_jatek_a_bolcsodeben.pdf
4. Cole, M., & Cole S. R. (2003). *Fejlődéslélektan*. Osiris Kiadó.
5. Einon, D. (1999). *A tanulás kezdetei*. Aquila Könyvkiadó.
6. Odránné Kalina, K. (2005). *Játékos foglalkozások a beszédmegértés fejlesztésére*. Nikol Kkt.
7. Nemes Takách, E. (én.). *Prioritások a gyakorlati oktatás területén IV.* Kézirat.

9. A bölcsődei művészeti nevelés gyakorlata – alkotó tevékenység

Hallgatók segítése a bölcsődei vizuális nevelés során.

Kihívást jelentő nevelési helyzetek a bölcsődei alkotó játékok során.

1. Gyöngy, K. (2014). *A bölcsődei művészeti nevelés előzményei és jelen gyakorlata*. ELTE Eötvös Kiadó.
2. Kálló, É. (2004). A szocializáció útján: „Békében magammal – békében másokkal”. In Tardos, A. (szerk.): *Nevelés erőszak nélkül*. (pp. 99–110). Nemzetközi Pikler Emmi Közalapítvány.
3. Feuer, M. (2000). *A gyermekrajzok fejlődéslélektana*. Akadémiai Kiadó.
4. Balázsné Szűcs, J. (2005). *A gyermekközpontú vizuális nevelés*. Szort Bt.
5. Siposné Tavaszi, V. (2022). *A környezet szerepe az egészséges fejlődés támogatásában*. Bölcsődevezetők kézikönyve - Kisgyermeknevelők szakmai-módszertani tudástára, 21. kiegészítő kötet (pp. 1-18). RAABE.

10. A bölcsődei művészeti nevelés gyakorlata – mondóka, ének

Hallgatók segítése a bölcsődei ének-zenei nevelés során.

Kihívást jelentő nevelési helyzetek és a zenében rejlő lehetőségek.

1. Forrai, K. (1994). *Ének a bölcsődében*. Zeneműkiadó.
2. Gyöngy, K. (szerk.) (2015). *Első lépések a művészetek felé. II. kötet. Az ének-zenei nevelés lehetőségei kisgyermekkorban*. Dialóg Campus Kiadó.
3. Hegedűsné Tóth, Zs. (2010). Miért énekeljünk, zenéljünk nap mint nap? *Óvodai Nevelés*, 44(3), 8-9.
4. Kissné Fazekas, I. (2012). *Zenei nevelés a bölcsődében, napjainkban*. „In memoriam Forrai Katalin – Nagy elődök nyomában a 21. században” I. Kisgyermekkorai Zenei Nevelési Konferencia, Kecskemét. <https://www.parlando.hu/2013/2013-2/EloadasKissne.pdf>

11. A korai literáció lehetőségei a bölcsődei nevelési-gondozási folyamatban

A kisgyermekesztétikai érzelmeit támogató gyermekkönyvek, gyermekirodalmi művek.

Kihívást jelentő nevelési helyzetek és az irodalmi nevelésben rejlő lehetőségek.

1. Katona, K. (2015). Mondókák, gyermekversek a bölcsődében. In Gyöngy, K. (szerk.), *Első lépések a művészetek felé I.* (pp. 487-544). Dialóg Campus Kiadó.
2. Nyitrai, Á. (2015). A mesélés jelentősége kisgyermekkorban. In Gyöngy, K. (szerk.), *Első lépések a művészetek felé I.* (pp. 323-368). Dialóg Campus Kiadó.
3. Tancz, T. (2015). Népmeseválasztás bölcsődés(korú) gyermekek számára. In Gyöngy, K. (szerk.), *Első lépések a művészetek felé I.* (pp. 419-452). Dialóg Campus Kiadó.
4. Lovász, A. (2015). *Felnőtt gyerekirodalom*. Cerkabella Kiadó.
5. Bereczkiné Z, A. (2018). Esztétikai érzelmek támogatása irodalommal. In Bajzáth, A., & Bereczkiné Z, A. (szerk.) *Paragon*. (pp. 26-38). ELTE-TÓK-JEB. http://www.bolcsode-bp08.hu/paragon_hu.html

12. Hatékony konfliktuskezelés a gyakorlatvezetői tevékenység során

Nevezzen meg néhány jellemző konfliktushelyzetet.

Összegezze a hatékony konfliktuskezelés főbb jegyeit.

A konfliktusok megelőzéséhez alkalmazott módszerek, eszközök.

1. Kálló, É. (2004). A szocializáció útján: „Békében magammal – békében másokkal”. In Tardos Anna (szerk.): *Nevelés erőszak nélkül*. (pp. 99–110). Nemzetközi Pikler Emmi Közalapítvány.
2. Fodor, G. (2000). Tanár–szerep–konfliktusok. *Új Pedagógiai Szemle*, 50(2), 66-75. <https://epa.oszk.hu/00000/00035/00035/2000-02-ta-Fodor-Tanar.html>
3. Negrá, V. (2006). Mire jók a konfliktusok? In Vekerdy, T. (szerk.), *Van más megoldás is. Alternatív módszerek a középiskolában*. Sulinova.
4. Ambrus, Pné (2006). A hallgatók személyiségének mozgatóerői. *Képzés és Gyakorlat*. 4(2), 16-30.
5. Szekszárdi, J. (2005). *Konfliktuspedagógiai szöveggyűjtemény*. Pannon Egyetem.
6. Nemes Takách, E. (én.). *Prioritások a gyakorlati oktatás területén I.* Kézirat.

13. A bölcsődei játéksztés irányzatai

A változó bölcsődei játéksztési módszertanok összehasonlítása 1956-tól napjainkig.

A játéksztés bemutatása, a hallgatói gyakorlat támogatása.

1. Gyöngy, K. (2014). *A bölcsődei művészeti nevelés előzményei és jelen gyakorlata*. ELTE Eötvös Kiadó. http://www.eltereader.hu/media/2014/06/GyongyK_ABolcsodei_READER.pdf

14. Multikulturalitás a bölcsődei nevelésben

Az inkluzivitás értelmezése a bölcsődében.

Egyedi nevelési helyzetek a menekült, a migráns és a roma/cigány gyermekek integrációjában - a gyakorlatvezető szemléletformáló feladata.

1. Torgyik, J. (2005). *Fejezetek a multikulturális nevelésből*. Eötvös József Könyvkiadó.
2. Karlovitz, J. T. (2004). Mit tehetünk az előítéletek csökkentéséért? In Nahalka, I., & Torgyik, J. (szerk.), *Megközelítések: a roma gyerekek nevelésének egyes kérdései*. (pp. 123-136). Eötvös József Könyvkiadó.
3. Némethné Tóth, Á. (2009). Tanári attitűdök és inkluzív nevelés. *Magyar Pedagógia*, 109(2), 105–120. <https://www.magyarpedagogia.hu/index.php/magyarpedagogia/article/view/414>
4. Gordon Győri, J. (szerk.) (2014). *Tanárok interkulturális nézetei és azok hatása az osztálytermi munkára. A multikulturális és interkulturális szemlélet elméleti alapjai és történeti vonatkozásai az oktatásban*. ELTE Eötvös Kiadó. http://www.eltereader.hu/media/2014/09/gyori-II-beliv_reader.pdf
5. Both, E. K., & Illyés, T. (2022). *A Bagázs tíz éve. Módszertani összefoglaló (2011-2021)*. Bagázs Közhasznú Egyesület. https://bagazs.org/wp-content/uploads/2022/02/BAGazs_modszertani_osszefoglalo_v8.pdf

15. Visszajelzés, fejlesztő értékelés a gyakorlatvezetői munkában

A hallgató bevonásának szempontjai az aktív kisgyermeknevelői tevékenységekbe.

Mentori szkillék a hallgató motiváltságának támogatásához, a gyakorlati feladatok segítéséhez, erősítéséhez.

A hallgatók önálló kisgyermeknevelői tevékenységének értékelése.

1. Golyán, Sz. (2023). *Bevezetés a mentorálás pedagógiájába. A mentor tevékenysége a kisgyermeknevelők szakmai szocializációjában*. Óvónők kincsesára: Módszertani kézikönyv. 123. kiegészítő kötet/D 1.8. Cserelapos kézikönyv. (pp. 1–16). RAABE KLETT.
2. Rapos, N. (2009). A tanulást támogató értékelés a pedagógusképzésben. *Pedagógusképzés*, 7(2-3.), 221–238. <https://doi.org/10.37205/TEL-hun.2009.2-3.10>
3. Szivák, J. (2010). *A reflektív gondolkodás fejlesztése*. Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége https://tehetseg.hu/sites/default/files/04_kotet_net.pdf
4. Pink, H. D. (2010). *Motiváció 3.0*. HVG Kiadó Rt.
5. Robinson, K. S. (2010). *Az alkotó elem*. HVG Kiadó Rt.

16. Kisgyermekkorai nevelésről szóló kutatások alkalmazása a gyakorlatban

A kisgyermeknevelési feladatok rendszerben való bemutatása. A gyakorlatvezető feladatai az elmélet és gyakorlat egységes szemléletének kialakításában.

A kisgyermeknevelői tevékenységek és szkillék a nyugodt légkör biztosítására.

A kisgyermeknevelő hallgató segítése gondozás, játék szituációkban a nyugodt légkör megteremtésében.

1. Gyöngy, K. (2014). Milyen az ideális kisgyermeknevelő? In Vargha, A. (szerk.), *II. Országos Alkalmazott Pszichológiai PhD Hallgatói Konferencia Előadás kivonatok*. Károli Gáspár Református Egyetem. http://www.kre.hu/ebook/dmdocuments/ii_orszagos_alkalmazott_pszichologiai_phd_hallgatoi_konferencia/chap_14.html

17. Kisgyermekkorai nevelésről szóló kutatások alkalmazása a gyakorlatvezetés során

A szokáskialakítás/szabálytanítás lépései a kisgyermeknevelésnél.

A figyelemmegosztással kapcsolatos szkillék. Gyakorlati tennivalók közvetítése a hallgatók felé.

A kisgyermeknevelő hallgató figyelemmegosztás tanulását, fejlesztését támogató módszerek.

1. Gyöngy, K. (2014). Milyen az ideális kisgyermeknevelő? In Vargha, A. (szerk.), *II. Országos Alkalmazott Pszichológiai PhD Hallgatói Konferencia Előadás kivonatok*. Károli Gáspár Református Egyetem. http://www.kre.hu/ebook/dmdocuments/ii_orszagos_alkalmazott_pszichologiai_phd_hallgatoi_konferencia/chap_14.html
2. Payne, K. J. (2013). *Egyszerűbb gyermekkor. Hogyan neveljünk nyugodtabb, boldogabb, magabiztosabb gyerekeket?* Kulcslyuk Kiadó.